

Priloga 3

Pravila o zagotavljanju dostopa do podatkov za znanstveno-raziskovalni namen

Posredovanje oz. dostop do podatkov na SURS se ureja na naslednjih treh ravneh:

- z delovanjem Odbora za varstvo podatkov (OVP) kot svetovalnega telesa generalne direktorice,
- z upoštevanjem sistema pravil in postopkov za dostop do podatkov za znanstveno-raziskovalne in analitične namene in
- z uporabo programskega orodja za statistično zaščito podatkov.

1. Delovanje OVP kot svetovalnega telesa generalne direktorice

Znanstveno-raziskovalne organizacije, raziskovalci ter analitiki državne uprave oz. Banke Slovenije (v nadaljevanju: raziskovalci) morajo izpolniti predpisano vlogo za dostop do podatkov in predložiti vse v vlogi zahtevane informacije, da lahko OVP jasno in celovito poda mnenje o posredovanju oz. dostopu do podatkov. OVP odloča po načelu »Need to know« (vedeti, kar je potrebno), in sicer na podlagi v vlogi opredeljenega namena vsake raziskovalne naloge, nabora spremenljivk, načina želenega dostopa in drugih informacij; na podlagi teh podatkov ugotovi, da prosilec izpolnjuje predpisane pogoje ter da statistična zaupnost podatkov ni ogrožena in predlaga odločitve o posredovanju oz. dostopu generalni direktorici SURS. V primeru, da OVP ugotovi, da raziskovalec ne izpolnjuje predpisanih pogojev oz. ugotovi ogroženost statistične zaupnosti, predlaga zavrnitev vloge za posredovanje oz. dostop do podatkov.

2. Sistem pravil in postopkov o posredovanju in dostopu do podatkov

Podatki za znanstveno-raziskovalni namen vključujejo mikropodatke in statistično nezaščitene agregirane podatke.

- **Posredovanje statistično zaščitene mikropodatkov in dostop do mikropodatkov**

Mikropodatke za znanstveno-raziskovalne in analitične namene posredujemo samo raziskovalcem, ki lahko dokažejo, da ima njihova organizacija tak status (da je znanstvenoraziskovalna) (npr. baza SICRIS, statut institucije ipd.) ter da je namen izvajanja

analiz na mikropodatkih znanstveno-raziskovalen. SURS omogoča uporabo mikropodatkov tudi organom državne uprave in jim tako kot skupini uporabnikov statističnih podatkov z velikimi in specifičnimi podatkovnimi potrebami zelo olajša delo pri vodenju različnih politik, vendar le, če je namen uporabe analitičen. Zahtevek zavrnemo, če je namen uporabe določanje administrativnih ugodnosti ali neugodnosti posameznim poslovnim subjektom ali fizičnim osebam.

Z namenom varovanja zaupnosti statističnih podatkov in omogočanja uporabe podatkov čim širšemu krogu raziskovalcev, SURS razlikuje med posredovanjem statistično zaščitene mikropodatkov in dostopom do mikropodatkov. Kvalitativno to pomeni, da gre pri posredovanju podatkov za uporabo podatkov zunaj varovanih prostorov SURS, zato SURS posreduje le statistično zaščitene mikropodatke, kjer je prepoznavna opazovane enote zmanjšana na minimum. Pri dostopu do mikropodatkov pa gre za uporabo mikropodatkov znotraj varovanih prostorov, kar pomeni, da omogočimo raziskovalcem dostop do občutljivejših podatkov. SURS tako posreduje statistično zaščitene mikropodatke na CD, vendar le mikropodatke raziskav, pri katerih je vzorec zajetja približno 1 % vseh enot (npr. ADS, APG, IKT) in kjer so podatki skozi postopek statistične zaščite spremenjeni tako, da tako njih kot njihove kombinacije pri uporabi sorazmerno majhnega napora, stroškov ali porabe časa ni mogoče opredeliti kot opazovano enoto. Raziskovalcem pa je omogočen dostop do mikropodatkov v prostorih SURS (varna soba, z daljave), pri čemer podatki niso bili predhodno podvrženi statistični zaščiti, temveč so le deindividualizirani.

- **Posredovanje statistično nezaščiteneh agregiranih podatkov**

Raziskovalcem je omogočen dostop do statistično nezaščiteneh agregiranih podatkov v prostorih SURS (varna soba, z daljave).

- **Datoteke za javno uporabo (t.i. PUF – Public Use Files)**

SURS omogoča uporabo mikropodatkov v obliki datotek za javno uporabo (t.i. »PUF datoteke«), ki vsebujejo anonimizirane mikropodatke, pripravljene na takšen način, da enote opazovanja niti neposredno niti posredno ni mogoče določiti, ob upoštevanju vseh ustreznih sredstev, ki bi jih katerakoli tretja oseba lahko uporabila. SURS pri tej vrsti uporabe sodeluje z Arhivom družboslovnih podatkov (ADP), preko katerega je omogočen dostop do PUF-ov na podlagi registracije uporabnika.

- **Sklenitev pogodbe o posredovanju oz. dostopu do podatkov**

V okviru vloge za dostop in opredeljenega namena, se z raziskovalcem sklene pogodba o dostopu do podatkov oz. posredovanja podatkov. Ker ni možnosti dodajanja novih setov podatkov oz. se v takem primeru, z raziskovalcem sklene nova pogodba, podatki se pripravijo na novo, stara pogodba pa načeloma preneha veljati. Pogodba se sklene za

določen čas, največ za obdobje 2 let, z možnostjo podaljšanja za dodatno leto. Po tem obdobju se dostop do podatkov ukine, podatki pa se shranijo za 2 leti.

- **Posredovanje objavljenih analiz SURS-u**

Po zaključku pogodbe mora raziskovalec posredovati objavljene analize.

3. Statistična zaščita podatkov

Na SURS statistično ščitimo podatke pred neposredno in posredno identifikacijo (tj. pred morebitnim neposrednim ali posrednim razkritjem identitete). Pred neposredno identifikacijo jih zaščitimo tako, da odstranimo ime in priimek, naslov, enotno matično številko občana in poslovnega subjekta, davčno številko in podobne identifikatorje. Pred posredno identifikacijo pa jih zaščitimo tako, da pregledamo redke lastnosti ali kombinacije lastnosti in statistično zaščitimo ustrezne podatke. Statistično zaščitene mikropodatke ščitimo tudi z nadzorom števila neposredno povezanih podatkov v podatkovnem nizu, s podrobnostjo členitve uporabljenih klasifikacij, s podpisom pogodb in izjav o delu z mikropodatki in tako, da seznanjamo raziskovalce s problematiko varstva podatkov.

SURS vse datoteke, namenjene iznosu iz varne sobe oziroma strežnika za oddaljen dostop, pred posredovanjem preveri z vidika tveganja razkritja individualnih enot v skladu z Navodilom za pregled izhodnih datotek.